

VOOR WELKE STEM KIES IK?

Deuteronomium 18, 15-20 Marcus 1, 21-28

Wie is Jezus? Welke beelden komen naar boven als zijn naam genoemd wordt? Gelet op de pieken in de kerkgang – Kerstavond en Goede Vrijdag (zelfs ongelovigen beluisteren dan in de Naarderkerk de Matteüspassion) – zijn dit: het Kind in de kribbe en de Man van smarten aan het kruis. Wij herkennen in hem een menselijk drama dat diepe indruk maakt: zijn geboorte in het open veld, zijn dood aan het kruis.

'*Wie is hij?*' In het evangelie van vandaag horen wij ook de vraag naar Jezus. Maar daar klinkt geen herkenning door, eerder verbazing, ja verbijstering: '*Wat is die kracht van zijn spreken; zo hoorden we onze rabbijnen nooit*' Marcus laat ons als geen ander voelen hoe verrassend Jezus'optreden is: volstrekt nieuw, niet te vergelijken met wat men gewend is.

Als hij spreekt is het of de Machtige zelf aan het woord is; zoals van *Mozes* wordt verteld, dat hij sprak vanuit direct contact met God. 'Woord met gezag' is te zwak weergegeven: het is vol macht, met volmacht – iemand spreekt je zo aan dat je moét luisteren; je kunt het niet ontlopen: Het is een woord, dat om een antwoord vraagt, dat je raakt tot in de kern, dat je beroert tot in je fundamenten: of de schepper zelf aan je bestaan komt. Zelfs de demonen, de machten van het kwaad, zijn van hun stuk gebracht.

Maar is dat niet eng: een woord met zoveel kracht? Wat kan een spreker niet aanrichten in toehoorders die in zijn ban zijn. Zo worden jonge mannen gehersenspoeld om in naam van God te doden. Is het niet ronduit gevaarlijk om je toe te vertrouwen aan een ander? Is het niet verstandiger om je te verlaten op je eigen ervaring en intuïtie? Het evangelie van vandaag geeft ons voor een deel gelijk: er zijn maar al te veel verkeerde stemmen, kwalijke invloeden. Maar het antwoord is niet dat je het helemaal in jezelf zoekt, maar eerder de vraag naar wélke stem wij luisteren. We leven niet in een ivoren toren; ieder van ons bevindt zich in een netwerk, dat ons van alle kanten beïnvloedt. Absolute onafhankelijkheid is een illusie. Daarom is de kwestie deze: aan wélke stem vertrouwen wij ons toe?

Twee soorten stemmen staan in de synagoge tegenover elkaar, die, als in een arena, 'het gevecht van de eeuw' aangaan. De ene heeft een mens in zijn macht en gebruikt die mens, de andere brengt een mens weer tot zichzelf en geeft hem aan zichzelf terug. Die twee zijn elkaars doodsvijanden; dat ziet de boze macht verduiveld goed! Bij het zien en horen van deze Jezus, een nog nooit vertoonde figuur, verliest hij zijn zelfverzekerdheid, raakt in paniek en begint te krijsen. '*Wat heb je met ons te maken? Ben je gekomen om ons te verdelgen?*'

Wij spreken van 'stemmen in je hoofd', die je aanzetten tot iets dat je niet wilt. Ze zeggen: 'Niemand is te vertrouwen is, laat je tanden zien', 'Pak wat je pakken kunt', 'De beste verdediging is de aanval'.

We weten hoe ruzies kunnen escaleren tot bloedige gevechten,
waarin beide partijen vergeten waar het om ging; wat overblijft is 'of-jij-of-ik'. Wat is dat toch, dat
mensen zo van hun menselijkheid vervreemdt,
dat brave huisvaders rücksichtlose jodenmoordenaars konden worden in WO II?
Wat is dat voor een brainwash die het eigen nadenken uitschakelt,
dat rookgordijn dat de werkelijkheid aan het zicht onttrekt,
die waan waarin je opgesloten raakt en anderen je niet kunnen bereiken,
dit ronddraaien in jezelf, dat vastlopen in het eigen gelijk?

De stem van God is anders, vandaag en door heel het evangelie heen:

'Kom tot inkeer' - wat ben je aan het doen? – ,

'Keer je om' – ga niet verder op die doodlopende weg!

Dat zijn woorden die wakker schudden, die je uit je kleine wereld roepen;

geen woorden die je vleien en je eigen gelijk koesteren.

Eerder zijn het woorden die iets van je vragen, hier en verderop:

'Wees niet bang' - durf mij te vertrouwen - , *'Ga open'* – laat frisse lucht binnen *'Hoe is je naam?'* -
waarop ben je aan te spreken?,

'Wat wil je dat ik doen zal?' – wat is je eigenlijke verlangen?,

'Sta op' – kom overeind en durf ter plekke te zijn!

Dat is een stem die vertrouwen vraagt; en dit vertrouwen wordt niet opgelegd. Hij die dit vraagt,
staat voor je met ongewapende handen,

en vraagt je om je harnas uit te trekken en je wapens neer te leggen.

Dan komt wisselwerking op gang, communicatie:

wat vast zit gaat stromen, wat hard is wordt zacht, wat verkild was weer warm;

benauwdheid verandert in frisse wind en isolement in verbinding.

Vertrouwen we onszelf, met ons goed en ons kwaad, in deze viering toe

aan hem die tot onze kwalijke begeherten kan zeggen *'Ga weg'*

en tot ons verlangen naar het goede: *'Word wakker, sta op, word ziende'*

VOORBEDE

Bidden wij tot God

die ons roept in Jezus,

zijn levend en krachtig woord:

Voor volken die met elkaar in oorlog zijn,

en gebieden waar al lang bruut geweld heerst:

dat er vreedstichters opstaan die de ogen openen

voor wat er leeft aan de andere kant van de scheidslijn.

Dat wij als kerk ons niet opsluiten in onszelf,

maar een open oog en een open oor hebben

voor mensen die in hun leven beschadigd zijn

door misbruik of geweld in het verleden

Voor pastores en predikanten:
dat het woord dat zij verkondigen,
in henzelf moge leven als bezielende kracht
die ook het hart van anderen weet te raken

Om een levend geloof in Jezus Christus,
om een blijvende verwondering om wie hij is:
dat wij ons steeds opnieuw laten aanspreken
door de kracht van zijn woorden en daden.

Jozef Essing o.p.